

denarjem plačati. Upniki so mu morda kaj popustili ali se ž njim drugače poravnali. Zakon zahteva samo, da bodi škoda po močeh poravnana in naroča sodišču, da o tem po določbah kazenskega pravnega reda (§§ 3 in 258) preudarja in presodi, ne da bi s tem kakorsibodi ne ščitilo ne prejudiciralo pravice upnikov, ako smatra, da škoda še ni bila po močeh poravnana, naj obsojencu naznani znesek, ki ga je še povrniti in naj za položbo istega določi primeren rok. Okrožno sodišče celjsko pa je prošnjo za izbris jednostavno odbilo, ker ni obsojenec predložil v določenem roku potrdila, da je še neke dolgove resnično poplačal. Sodišče bi bilo moralo vendar preudariti, je li obsojencu sploh mogoče iztakniti dotične stare upnike, obstojajo li druge okolnosti, iz katerih je mogoče sklepati, da so bile vprašavne tirjatve že zdavno plačane, postavim, prejšnji primanjkljaj, sedanje premoženje obsojenca, verjetnost, da so se upniki sami pobrigali za svoje tirjatve, čim je obsojenec kaj pridobil, in če vsega tega ni, bi bilo moralo sodišče preračunati znesek, katerega bi moral obsojenec sodno položiti v zagotovitev še ne poravnane škode. Šele ko bi obsojenec ne položil odmerjenega zneska v določenem roku ali bi v istem roku ne izkazal plačila ostalih dolgov, bi bilo njegovo prošnjo za izbris obsodbe začasno zavriniti. *Gerkič.*

Književna poročila.

Pravni pregled. Povremeni časopis Udruženja pravnika Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenca. Knjiga I. Urednik: Dr. Dušan M. Subotić, sudija kasacionog suda u Beogradu. Beograd 1921. Str. 112. Cena za članove Udruženja 6 din., a za ostale 8 din.

Udruženje pravnika Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenca deluje prav lepo v Beogradu s predavanji, razen tega pa izdaja tudi publikacije. Izdalo je v letu 1920 svoj Almanah, v katerem je zastopanih devetero znanstvenikov z 10 razpravami, publiciralo je istega leta tudi še delo Mihajla P. Jovanovića: Pravo reprezentacije u nasledju, a za letos je sklenilo na odborovi seji dne 1. majnika, da natiska »jednu svesku sa nekoliko naučnih naslova kao povremeni spis' našeg Udruženja

u kome bi se oštampao i nastavak istorije rada našeg Udruženja od godišnje skupštine 1919. do danas.« Za urednika tega časopisa je bil izbran agilni znanstvenik dr. Dušan Subotić. Začetkom avgusta je izšel ta časopis. V njem nahajamo poleg že omenjene »Istorije Udruženja Pravnika«, katero je spisal Djordje Djordjević, in poleg društvenih pravil, osmero razprav.

Najznačilnejši pojav pri tem časopisu je pač ta, da nastopajo v njem — če se ne motim — prvič hkratu zastopniki vseh treh plemen našega naroda, in sicer od Srbov dr. Dragoljub Arandjelović, Mihajlo P. Jovanović, Vasilije I. Jovanović in dr. Dušan M. Subotić, od Hrvatov: dr. Josip Ši'ović in dr. Hugo Verk, od Slovencev: dr. Štefan Sagadin in podpisani. Zastopani so med pisatelji sodniki, odvetniki, višji upravni uradniki in univerzitetški profesorji. Članek podpisanega »O odvetniški 'imuniteti' de lege lata et ferenda« na prvem mestu, je napisan v slovenščini. Bolj splošno kot ta članek piše Vasilije I. Jovanović »O advokaturi«. Najpreje prinaša iz zgodovine odvetništva podatke iz rimskega prava, prehaja na to na moderni institut advokature ter se v zadnjem, žal nekoliko kurznornem poglavju bavi z načrtom zakona »o advokatih za Kraljevino Srba, Hrvata i Slovenaca«. Zanimivo je, da se pisatelj izreka za delitev odvetnikov na dve skupini: na sodniško odvetništvo in na tisto odvetništvo, ki se ne interesira toliko za plediranje in pravosodje, ki pa bo državljanom izven sodišča brez dvoma na veliko korist.

Z zakonodajnimi vprašanji se nadalje bavi dr. Štefan Sagadin, ki prinaša (srbsko pisano) razpravo: »Oko izjednačenja upravnih zakona«. Strokovnjak, ki se bavi skoro od početka naše države z načrti o izjednačenju zakonov v ministrstvu, ki je bilo za to kreirano, je on naravnost poklican, da širšemu pravniškemu svetu obrazloži, kako stoji pereče vprašanje glede izjednačenja upravnih zakona. Materijo si je razdelil zelo pregledno; obravnava velekritično vprašanje likvidacije dosedanjih uredb in začasnih zakonov, nadalje vprašanje o začasni razširitvi gotovih zakonov bivše Kraljevine Srbije na celo državo, zakon o centralni upravi, o državnem svetu, o glavni kontroli in slednjič o ministrski odgovornosti. Zdi se mi, da je pisatelj vrlo dobro obdelal vse te partije, a da je baš tako umešno kakor tudi odkritosrčno dal izraza za pravec, ki naj vodi zakonodajstvo: ne ustvarjajmo brez resnične potrebe novih oblastev, pa ne bodimo ozkosrčni v tem pogledu, »da mora biti sve loše, što smo zahtevali tamo preko, jer je zato propala Avstrija.«

S kazenskopравниim zakonodajstvom se še peča dr. Dušan Subotić v razpravi »Naše novo kazneno pravo«. Najpreje razloži zgodovino kodifikatornih del okrog kazenskega zakonika od l. 1908 dalje, potem pa prinaša, dejal bi, v komprimirani obliki glavne teze iz načrta za splošni del kazenskega zakonika, kakor je bil zasnovan v kazenskopravnem odseku stalnega zakonodajnega sveta ministrstva pravde v maju t. l. Na koncu svoje razprave pa zavzame kritično stališče k poedinim dolo-

čiloni načrta. Zelo umesten je njegov predlog, da naj se poskrbi za officijelno izdajo motivov k načrtu, kajti komisija sama si ni mogla o debatah k posameznim vprašanjem napraviti sterografskih zapisnikov, ampak se je morala zadovoljiti s sumarnim protokolom. — Razprava dr. Hugona Verka »Osvrt na crnogorsko zakonodavstvo« je izpolnila občutno vrzel v jugoslovanski pravni literaturi in s tem pripomogla k pravi orientaciji o pravnih odnošajih v bivši Črni gori. —

Mihajlo Jovanović je napisal aktualno razpravo »Zakon i Uredba«, v kateri pride do zaključka, da je ustava resnično zakon nad zakoni, a »iznad svakog drugog zakona što ga ljudi sebi propišu, stoji jedan viši i od njega jači prirodni zakon To je zakon nužde.« Iz te načelne teze obravnava osobito vprašanje o veljavnosti začasnega zakona o likvidaciji moratornog stanja. — Dr. Josip Šilović je prispeval razpravo: »Vanbračna djeca«. On je poznat strokovnjak na polju zaščite dece; vsaj je malone vse charitativno delo v Zagrebu slonelo, kar se tiče organizacije, že več desetletij v prvi vrsti na njegovih ramenih. V tej svoji razpravi se bavi z novimi določili noveliranega o. d. z. ter razlaga hrvatski zakon od 13. januarja 1918, ki prinaša dobre predpise za zaščito dece, pa žal, ni bil izvršen, ker je prišel prej prevrat. Pridružujem se s po'nim prepričanjem pisateljevim izvajanjem, da je nujno potrebno osnovne misli hrvatskega zakona uzakoniti za celo našo državo.

Dr. Dragoljub Arandjelović proučava v svojem članku »O proglašavanju u ratu umrlog lica za nestalo« to vprašanje s stališča zakonodajstva za bivšo kraljevino Srbijo. Tamkajšni državljanski zakonik je v tem pogledu zelo pomankljiv, dopolnila ga je uredba o pravni likvidaciji stanja, ustvarjenega z vojno, z dne 21. junija 1920 v členih 50—58.

Pokazana vsebina »Pravnog Pregleda« naj bi vzbudila pri naših slovenskih pravnih znanjcah zanimanje za Udruženje Pravnika kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Prihodnja publikacija bo čela posvečena načrtu kazenskopravnega postopnika. Upajmo, da bo tedaj, ko izide, še več Slovencev učlanjenih pri Udruženju, kakor sedaj. Slovenski pravniki pač ne smemo biti zadnji, ko gre za ujedinjenje pravnikov vseh treh plemen našega naroda v eno društvo.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Mih. P. Čubinski: *Problem izjednačenja prava u ujedinjenom kraljevstvu S. H. S. i osnovne odredbe projekta srpskog kaznenog zakonika*. Izdavačka knjižarnica Gece Kona, Beograd 1921. Str. 108.

Pisatelja Čubinskega, ki je bil še med svetovno vojno redni profesor kriminalne politike na petrograjskem vseučilišču, pa je sedaj kot begunec kontraktualni vseučiliški profesor v Beogradu, smo v tem listu že spoznali. On je bil, ki je prvi v Beogradu oglasil se zoper resnično namero beograjskih krogov, da se proširi veljavnost kazenskih zakonov bivše kraljevine Srbije na celo ozemlje kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Bil je torej njegov glas dobra pomoč pri akciji našega društva

Pravnika, ki je na podlagi izvršene ankete nujno odsvetoval tako proširjenje. Tisti članek iz »Arhiva za pravne i društvene nauke«, ki mu je bil predmet ugovor zoper proširjenje, je prof. Čubinski izpopolnil in ga dejal na čelo označene knjige. Kdor se zanima za vprašanja kriminalne politike, najde v tem uvodu na dvajsetih straneh gradiva, ki si ga inache v debelih knjigah ne nabere. Posebej opozarjam na jako plastično pred-očenje nasprotnega razmerja med klasično in moderno ali socijologično šolo kriminalistov. Da se pisatelj dotakne vseh evropskih projektov za novi kazenski zakon, je pri tako temeljitem učenjaku, kakor je on, samo ob sebi umljivo. Za tem uvodom k problemu prinaša naznačena knjiga posebna poglavja in sicer: Uvodne odredbe, Kazne i mere za javnu sigurnost, Kategorije vinsti i pogodbe uračunljivosti i kažnjivosti, Stepeni ostvarenja krivične volje i učešće, Odmeravanje kazne i stičaj više kaznenih zakona i više krivičnih dela, Uslovna osuda, Zastarelost, Privatna tužba, Povračaj prava (rehabilitacija). Niz teh poglavij kaže nam po sebi, da si je pisatelj stavil za nalogo, da kritično prerešeta splošni del projekta za novi srbijanski zakonik, ki je bil tiskan 1910. leta. Njegova sodba je v splošnem ugodna, seveda se v mnogih točkah, in to zelo kardinalnih, ne strinja s projektanti. Spominjam samo na lepo poglavje o smrtni kazni. Čubinski je nasprotnik smrtni kazni, pobija razloge za opravičenje smrtni kazni, a navaja iz zapisnikov o seji, ko se je smrtna kazen obravnavala v dotični komisiji, podrobnosti o glasovanju, da moramo pristati i mi njegovemu začudenju, kako se je moglo dejati, da — je bilo sklenjeno obdržanje smrtni kazni. Predaleč bi vedlo, ako bi našteval tudi samo najmarkantnejše partije, katere Čubinski drugače posmatra, kakor komisija. Naj zadostuje, da poudarim: Ali ima Čubinski prav ali ne, vedno te njegovo razlaganje zgrabi, vedno mu moramo priznati, da veje iz njega duh globokega, na temeljito poznanje zakonov in prilik oprtega iskrenega prepričanja. Mislim, da bo označena knjiga izboren pripomoček za tolmačenje novega edinstvenega kazenskega zakonika, ki se vstvari, kakor vse kaže, v resnem stiku s projektom iz leta 1910. Dr. M. Dolenc.

Arhiv za pravne i društvene nauke prinaša v 4. številki nastopne razprave: Živojin M. Perić: O šolah v pravu; dr. Dušan M. Subotić: Delitev zločincev z ozirom na antisocialno voljo; dr. Djodje Tasić: Suverenost ustavotvorne skupščine in njenih članov; dr. Relja Z. Popović: Conditio impossibilis v rimskem testamentu; Sergije Trojcki: Veljavnost zakona po posvečenju; Ivan Kavčnik: Okoli izjednačenja zakonov; Ivan V. Subotić: Statut stalnega sodišča za mednarodno sodstvo; Lj. Radvanović: Nadzor države nad občino.

